

О. П. СІДЕЛЬНИКОВА,

заступник директора з навчально-виховної роботи комунального закладу «Золотоніська санаторна школа Черкаської обласної ради»

СТОЇТЬ ВКРАЇНА ЧОРНА, ЯК ВДОВА, АБО ВІЙНА ЗАБРАЛА ЩАСТЯ... СЦЕНАРІЙ ВИСТАВИ ДЛЯ ШКІЛЬНОГО ТЕАТРУ

Мета заходу: формувати відчуття приналежності до України, усвідомлення себе українцем, почуття особистої відповідальності за долю держави та українського народу; формувати почуття патріотизму та національної свідомості; збагачувати словниковий запас; розвивати пам'ять, мислення; виховувати любов до Батьківщини, до рідного краю.

Перебіг вистави

Звучить грім

Дівчата-вдови у чорних хустках сидять навшпиньки на задньому плані сцени, опустивши голови

Дівчина-читець.

Все починалося з грому небесного,
Такого жорстокого, такого нечесного.
Із ненависного, злісного грому,
Який на світанку вигнав із дому...
А небо світле закрили чорні хрести!
Господи! Боже! Якщо ти є, захисти!..
Крізь руки у двір гусенята малі...
І кров на травіці... І кров на землі...
І шипить уставку гаряче залізо,
І полум'я дике шугає над лісом...
І мама мовчазно- бліді, мов стіна...
І тато поволеньки кажуть: «Війна...»

Дівчата встають. Звучить пісня «Степом, степом»

Перша дівчина (встає, переходить на передній план сцени). 22 червня 1941 року зранку на все наше село грали музики. Молодий Антон, мій коханий, ішов до мене, щоб одружитися. Та раптом у церкві тривожно забили у дзвони.

– Війна... – тривожно прокотилося селом.

Враз ніби світ зів'яв. Заголосили жінки, посуворішали чоловіки, притихли навіть діти. Вже було не до весілля... Разом з усіма односельчанами я проводжала чоловіка до війська. Плакала так за коханим, що аж небо, здавалося, здригалося.

Пізньої осені, коли знеможено сповідався дощ біля шибки, хтось тихо постукав у вікно. Серце забилося сильно-сильно. Стрімголов кинулася до дверей, а коли побачила Антона, закричала від несподіванки. Припала до грудей, не відірвати. Голова в нього перев'язана, рука перебіта. Ранений, але живий, і ось уже вдома. Гладила скалічену руку, пригортала до себе.

Враз загавкали собаки, почувся гуркіт мотоциклів, чужа мова. В селі почалася облога. Тут, на своєму обійсті, й знайшов він смерть, дивом вирвавшись із полону, з трудом добравшись додому.

А осінь плакала, аж заходилася, сірим холодним дощем... «Він таки повернувся до мене, тут, на подвір'ї, і спочиватиме, – просила рідних дозволити похоронити в саду.

– Я завжди буду поруч біля нього, а він біля мене». Так і провікувала біля могили чоловіка, прикрашаючи її найкращими квітами. Сваталися до мене чоловіки. Здивовано відповідала: «Чоловік

на подвір'ї, а я – заміж? Хіба ж можна так? Хіба ж то по-людськи?» (Дівчина відступає назад)

Друга дівчина (переходить на передній план, тримає білу сукню). 15 червня по дорозі з церкви разом з подругами забігла в крамницю. На очі потрапила дивовижна біла шовкова сукня. Вирішила купити негайно. Та і привід був чудовий: мій Іван, моє перше кохання, зробив мені пропозицію одружитися. Весілля вирішили зіграти восени, коли закінчатся польові роботи, адже Іванко мій був трактористом... Не судилося. Страшне слово війна за мить зруйнувало наші плани. Не довелося подружкам кричати «Гірко!» на нашому весіллі. Так і не одягла я свою весільну сукню. Мій Іванко пішов на війну, щоб ніколи більше не повернутися... А я чекала, виглядала в кожне вікно. Бувало, розгорну свою сукню і прошу Бога: «Поверни мені мого судженого». Не випросила... Лишилася сама... Ото дістану із шафи свою білу сукню, сяду біля вікна, і дивлячись у зоряне небо, згадаю колишнє щастя...

Третя дівчина.

Періщить дощ. Марудить сонна стріха
Скрутився у калачик жовтий кіт
У мене він давно – єдина вітха
На горизонті посивілих літ.

Пожовкле фото. Рама. Чорна стрічка.
Примружив очі воїн-чоловік...
Вдова... вдова. Життя – безсонна річка
Сама живу-горюю цілий вік.

Він не прийшов з війни у 45-тім
Для мене травень – жовтий падолист...
Скупі рядки на папірці зім'ятим –
Його останній... обгорілий лист.

З тих пір життя залякло між світами:
Мене кохали, але я – його...
Так й не пізнала щастя-долі мами –
Усе чекала милого свого.

Притихне дощ. Засне у стрісі гілка...
Потягне лапи ситий жовтий кіт.
Біда жіноча – безкінечна мірка –
Вдовою доживати старість літ.

Четверта дівчина. (Тримає коромисло)

Це найдорожче, що в мене є... Коли в 44-у призвали на фронт чоловіка, цілу ніч майстрував коромисло, щоб встигнути рано у військкомат. Просила: відпочинь перед далекою й важкою, невідомою дорогою. Та де там! Ото, казав, нестимеш воду із Панської криниці, то ніби мої руки підтримуватимуть коромисло, щоб легше було. Та й згадуватимеш щодня, чекаючи на мене. А я повернуся.

Не судилося... Загинув 9 травня...

П'ята дівчина. Я і дев'ять моїх сестер у війну залишилися вдовами. На мені зроду ніхто нічого ні червоного, ані квітчастого не бачив, тому що така моя доля... Війна забрала щастя...

Дівчина-читець.

Ой, літали в небі в парі журавлі,
Та звили гніздечко рано по весні.
Двоє журавляток вивели вони,
Захищав їх батько дужими крильми.

Дівчата-вдови по черзі виходять зі сцени

Разом все літали, в небі, в висоті,
Доглядали діток ніч і день при дні
Та одного разу журавель пропав,
Зосталась журавка й двоє журавлят.

Плаче журавлиха, все літа, літа
Журавля шукає в полі, де жита
Виглядає милого, щастя – долі жде,
Вірить, що вернеться, вірить – що прийде.

*Гримає грим. На задньому плані сцени
піднімається полотно із зображенням подій Майдану.
Звучить «Пливе кача», на екрані – відео з Майдану.
На сцену по черзі виходять хлопці з жовто-
блакитними прапорами на плечах.*

1 хлопець. Чи чуєш, брате, [Україна плаче?](#)
Увесь [Майдан](#) співає: "Пливе кача"...

2 хлопець. Та так, Устиме, вони нас не бачать,
Тому-то [плачуть](#), от тому-то й плачуть.

Музика «Пливе кача» звучить голосніше.

1 хлопець. Скажіть нам, Юро, Ви вже тут
давненько,

Чому і тут, і тут [щемить серденько?](#)

3 хлопець. Тому, Назарцю, що воно безсмертне,
Тому-то й терпне, от тому-то й терпне.

1 хлопець. Георгію, Михайле і Сергію,
Не [українці](#) за українську мрію?

2 хлопець. Ми українцями давно по духу стали.
Тому повстали, от тому повстали.

1 хлопець. А ти, Андрію, що служив театру,
Мабуть, сумуєш за вогнями рампи?

3 хлопець. Та так, сумую... Їх [народ](#) вмикає –
Дивись палає, он Майдан палає!

1 хлопець. Скажіть, Миколо, Ви ж вчителювали?
Ви ще багато дітям не сказали...

2 хлопець. Я так [любив](#) їх!.. Та вони зуміють...
Все зрозуміють, швидко зрозуміють.

1 хлопець. Сусіде, брате, і синочку, й тату,
Чому на [небо](#) вас пішло багато?

3 хлопець. Тепер небесна сотня ми крилата,
Щоб зберігати, вас оберігати!..

Дівчина-читець на фоні «Пливе кача»

А сотню вже зустріли небеса...

Летіли легко, хоч Майдан ридав.

Із кров'ю перемішана сльоза...

А батько сина ще не відпускав.

Й заплакав Бог, побачивши загіг

– Спереду – сотник, молодий, вродливий,

І юний хлопчик в касці голубій,

І вчитель літній, сивий-сивий.

І рани їхні вже не їм болять.

Жовто-блакитний стяг покрив їм тіло.

Як крила ангела, злітаючи назад, Небесна сотня
в вирій полетіла...

*Звучить пісня «Мамо, ти не плач». (На екрані
відео – «Список загиблих»*

Хлопець і дівчина тримають український стяг.

Хлопець. 24 лютого. Вибухи на світанку. Чобіт
російського загарбника плюндрує українську землю,
ракети нівечать міста і села, школи, дитсадки,
вбивають мирних жителів, дітей... Скільки ще
страждатиме наша земля. Але ми вистоїмо!

Дівчина.

Немає слів
для туги
невимовної.
У гіркоті
невипланих
сліз
навиліт душу
вкотре
біль
прохромлює...
Скипає світ
і скрапує,
як віск...
За смертю –
смерть...
Йдуть мужні,
юні,
віддані –
крізь вічність Крут,
Майданів
і Голгоф...
Вони ідуть –
і

дивляться
просвітлено
із висоти,
де тільки небо
й Бог.
...Вони ідуть –
незломлені,
нескорені,
російських
«Градів»
спалені вогнем...
І з кожним з них
шляхом небесно-зоряним,
мов сивий ангел,
Україна
йде.
(Тетяна Бондар, м. Полтава)

Хлопець.

...Народ мій є! Народ мій завжди буде!
Ніхто не перекреслить мій народ!
Пощезнуть всі перевертні й прибуду,
І орди завойовників-заброд!
Ви, байстрюки катів осатанілих,
Не забувайте, виродки, ніде:
Народ мій є! В його гарячих жилах
Козацька кров пульсує і гуде!
(В. Симоненко. «Де зараз ви,
кати мого народу?..»)

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Листопад А. Солоний Хрещатик. Небесна сотня. Київ: Світ Успіху, 2014. 94с.
2. Материнська молитва. Українки – героям Майдану: Поезії/ автори передмови – Т. Череп-Пероганич, Ю. Пероганич. Київ: Видавництво «Наш формат», 2014, 72с.
3. Клименко П. Від Майдану... до Майдану. Вірші. Київ: Основа, 2014. 144с.
4. 2014. 144с.
5. Клименко О.П. Крізь вогонь і сльози. Альбом. Київ: Прес-КІТ, 2009.—320с.: іл. укр, англ.
6. Федоренко М. День жалоби. На Донбасі знову загинув наш земляк [Текст]. Козацька вежа. 2015. № 35. 28 серпня. С. 2.
7. Логвиненко В. «Кіборг» з нашого міста [Текст]. Миські новини. 2015. № 1. 15 травня. С. 4.
8. Федоренко М. Твої люди, Орджонікідзе! [Текст]. Козацька вежа. 2015. № 29. 17 липня. С. 3.
9. Сізова О. Місто попрощалося з солдатом [Текст]. Козацька вежа. 2015. № 11. 13 березня. С. 2.